

ПВ Політична психологія

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>053 Психологія</i>
Освітня програма	<i>Прикладна психологія</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>Заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>4 курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кред. ЕКТС/120 годин лекції – 6 годин, семінарські – 4 годин, самостійна робота – 110 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>ДКР/Залік</i>
Розклад занять	<i>roz.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Онiпко Зоряна Сергiївна, ст. викладач кафедри психологiї та педагогiки https://psy.kpi.ua/onipko/</i>
Розміщення курсу	<i>https://classroom.google.com/c/NzU3MDAxNjkxODkx?cjc=7gk3lbp</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

«Політична психологія» - вибіркова освітня компонента.

Вивчення політичної психології є важливим компонентом професійної підготовки психолога. Це пов'язано з тим, що політична сфера суспільства, а також діяльність політичних суб'єктів сповнені психологічними явищами і процесами. Теоретичні знання з даної дисципліни дозволять досягнути специфіку психологічних аспектів політичного буття особистості та групи.

Опанування навчальної дисципліни «Політична психологія» сприятиме поглибленню знань про предмет політичної психології, методи, функції, історію становлення; закономірності сприймання політичної влади, політичного лідерства, ролі особистості в політиці; явища політичної свідомості та культури; специфіку психологічних аспектів різноманітних явищ політичної сфери; явища взаємовпливу політичних та психологічних процесів. Здобувачі вищої освіти зможуть використовувати отримані знання при аналізі політичної реальності для вирішення професійних завдань; застосовувати психологічні знання під час аналізу політичної дійсності; аналізувати та прогнозувати політичну поведінку суб'єктів політики; виявляти тенденції формування політичної свідомості та політичної культури; досліджувати психологію малих, великих груп у політиці та механізмів масової поведінки; визначати роль особистості в політичній діяльності; виявляти та протидіяти політичним маніпуляціям.

Предметом політичної психології є політика як особлива форма суспільної взаємодії, а також внутрішні, психологічні механізми поведінки та діяльності суб'єктів політики.

Завданням дисципліни «Політична психологія» є виявити роль і значення політичної психології для вирішення проблем, які постають в рамках функціонування особистості як суб'єкта політичних відносин; розкрити основні області застосування психологічних знань в рамках політичної реальності; надати здобувачам вищої освіти знання щодо особливостей функціонування взаємопроникних сфер психічного та політичного.

Метою навчальної дисципліни «Політична психологія» є формування у здобувачів вищої освіти компетентностей в сфері політичної психології, що передбачає надання відповідних знань щодо явищ взаємовпливу політичних та психологічних процесів, формування відповідних умінь для вирішення професійних завдань, а також викристалізування мотивів та цінностей особистості як актора політичної сфери буття суспільства.

Відповідно до вимог ОПП **метою дисципліни є посилення** у здобувачів вищої освіти:

Загальних компетентностей:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 1);
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 4);
- здатність бути критичним і самокритичним (ЗК 5);
- здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК 6);
- здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 10);
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК 11)

Фахових компетентностей:

- здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології (ФК 1);
- здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (ФК 3);
- здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел (ФК 4);
- здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації (ФК 7);
- здатність здійснювати психологічний вплив з метою оптимізації психічного функціонування індивіда або групи (ФК 15)

Програмні результати навчання:

- аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання (ПРН 1);
- розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ у контексті професійних завдань (ПРН 2);

- формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, відстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника (ПРН 10);
- взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерновікові відмінності (ПРН 13);
- демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним і демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності (ПРН 17) ;

2 . Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для вивчення дисципліни здобувачеві освіти бажано мати навички використання текстового редактора на комп'ютері, навички роботи з електронними базами наукових інститутів та бібліотек.

Дисципліна «Політична психологія» органічно зв'язана з усіма психологічними дисциплінами. Для успішного опанування матеріалу курсу необхідним є отримання знань з таких теоретичних дисциплін як «Вступ до спеціальності», «Психологія особистості», «Соціальна психологія», «Психологія конфлікту». Дисципліна перебуває у певному зв'язку з іншими дисциплінами соціально-логіко-гуманітарного блоку, що створюють загальну світоглядну і методологічну основу для сприйняття здобувачами вищої освіти змісту пропонованої дисципліни.

Вивчення навчальної дисципліни дозволить ефективніше опанувувати дисципліни другого (магістерського) рівня вищої освіти.

3. Зміст навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Семінарські заняття	СРС
	2	3	4	5
Тема 1. Політична психологія як наука	10	2	-	8
Тема 2. Психологічні аспекти політичної влади.	12	-	2	10
Тема 3. Політична свідомість та політична культура	12	2		10
Тема 4. Особистість в політиці	8	-	-	8
Тема 5. Політичне лідерство як психологічний феномен	10	-	-	10
Тема 6. Маса й спільноти в політиці	10	-	-	10
Тема 7. Психологія політичного конфлікту	8	-	-	8
Тема 8. Психологія політичної діяльності	10	-	-	10
Тема 9. Психологія політичних маніпуляцій та міфотворення	14	2	2	10
Підготовка до ДКР	20			20
Залік	6	-	-	6
Всього годин	120	6	4	110

Заочна форма

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

4.1 Базова література:

1. Білецька Т. В., Купчишина В. Ч. Політична психологія : навчально-методичний посібник. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2022. 184 с.
https://dspace.nadpsu.edu.ua/bitstream/123456789/3826/1/politychna_psychologiya.pdf
2. Козирев М. П. К59 Політична психологія: навч. посібник / М. П. Козирев. – Львів: ЛьвДУВС, 2018. – 648 с.
<https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/434/1/%D0%9A%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%80%D1%94%D0%B2%20%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf>
3. Свідерська О. І., Чорній О. В. Політична психологія: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2023. 420 с.
4. L. Huddy, D. O. Sears, J. S. Levy, J. Jerit The Oxford Handbook of Political Psychology:Oxford University Press, 2023. - 1216

4.2. Допоміжна література:

1. Віннічук О. В., Білецька Т. В. Політична психологія. Політична реклама: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський. 2020. 226 с
<https://drive.google.com/file/d/12i-qhDirn91gIWM7OPAggh0PeL1uYEJ/view>
2. Віннічук, О. В., Білецька, Т. В. Психологічні аспекти в політичній рекламі: український досвід. *Вісник Національного університету оборони України*, 2021. Вип. 5. С. (58) 41–47.
<http://visnyk.nuou.org.ua/article/view/224404/224581>
3. Волинець Н. В. Психотехнології в політиці : [навчально-методичний посібник] / Н. В. Волинець. – Київ : Університет «Україна», 2023. – 222 с.
https://hist.km.ua/images/publikatsiji/navchalno-metodichnij-posibnik_volinets_psikhotekhnologiji-v-po_p39737.pdf
4. Лазор К. П. Політична психологія : навчально-методичний посібник (для студентів факультету психології, політології та соціології НУ "ОЮА") / К. П. Лазор. - Одеса : НУ "ОЮА"; Фенікс, 2019. - 36 с.
<https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/70152a2e-4a25-4c40-b1b6-c1910a9987ba/content>
5. Політична психологія: навчально-методичні матеріали до проведення лабораторних робіт / укладач Тетяна Володимирівна Федотова. Луцьк : ПП Іванюк В.П. 2021. 28 с.
https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18866/1/polit_psychol_metod.pdf
6. Політична психологія : навч.-метод. посібник / М 545 уклад.: Г.С. Фесун, В.М. Радчук, Ю.В. Журат – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Фдьковича, 2019. – 224 с.
7. Психологія суспільної свідомості: Навчальний посібник у схемах, таблицях, коментарях / З.Р. Кісіль, Д.В. Швець. – Одеса: Видавництво ОДУВС, 2023. – 139 с.
<https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/6936/1/%d0%9f%d1%81%d0%b8%d1%85%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b3%d1%96%d1%8f%20%d1%81%d1%83%d1%81%d0%bf%d1%96%d1%8c%d0%bd%d0%be%d1%97%20%d1%81%d0%b2%d1%96%d0%b4%d0%be%d0%bc%d0%be%d1%81%d1%82%d1%96.pdf>

8. Свідерська О. І., Чорній О. В. Психологічні особливості політико-ідеологічного самовизначення. *Вісник Національного університету оборони України*, 2021. Вип. 6 (64). С. 85–93.
<http://visnyk.nuou.org.ua/article/view/251268/249295>
9. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Сербова, О. Л. Туриніна, О. В. Москаленко, С. О. Хілько, В. О. Чумаков. 2-е вид., перероб. та допов. ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. – 594 с
10. Терехова А. Ю., Траверсе Т. М. Мотиви професійної діяльності політичних лідерів/керівників. *Вісник Національного університету оборони України*, 2023. Вип. 3 (73). С. 149–157.
<http://visnyk.nuou.org.ua/article/view/277425/274324>
11. Траверсе, Т. М. Політичне мислення як механізм функціонування політичної ідентичності. *Вісник Національного університету оборони України*, 2020. Вип. 3 (56). С. 120–126.
<http://visnyk.nuou.org.ua/article/view/214585/214702>
12. Шевчук О. В. Політична маніпуляція: поняття, концепції, механізм реалізації. *Актуальні проблеми політики*, 2021. Вип. 68. С. 83-89.
<https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1e4b31a7-ad05-4935-b0aa-dedcc702920f/content>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

5.1. Заочна форма

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу та завдання на СРС)
1	<p>Тема 1. Політична психологія як наука</p> <p>Об'єкт та предмет політичної психології. Структура і функції політичної психології. Історія становлення політичної психології. Місце політичної психології у системі науки. Основні категорії та поняття політичної психології. Методи політичної психології. Політика як явище суспільного життя. Специфіка політичних відносин. Сфера практичного застосування політико – психологічних досліджень.</p> <p>Завдання на самостійну роботу:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити місце політичної психології серед інших галузей психології. 2. Розкрити зміст предмета політичної психології. 3. Охарактеризувати в чому полягає природа та сутність політики. 4. Навести приклади застосування результатів політико-психологічних досліджень. 5. Дати характеристику наступних понять: «політичн норми», «політичні цінності», «політичні інтереси», «політичні міфи».

2	<p>Тема 3. Політична свідомість та політична культура. Політична свідомість як феномен. Специфіка політичної свідомості. Сфери політичної свідомості. Рівні та види психологічної свідомості. Політична ідеологія як форма політичної свідомості. Поняття, структура та функції політичної культури. Психологічні аспекти формування політичної культури. Типологія політичної культури. Політичні установки та стереотипи. Особливості вивчення політичної культури суспільства, соціальної групи та окремої особистості. Політична культура і політична діяльність.</p> <p>Завдання на самостійну роботу:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пояснити зміст поняття «політична свідомість» 2. Охарактеризувати процес формування політичної свідомості. 3. Охарактеризувати психологічний вимір політичної свідомості. 4. Проаналізувати функції політичної культури. 5. Проаналізувати види політичних установок. 6. Навести приклади політичних стереотипів.
3	<p>Тема 9. Психологія політичних маніпуляцій та міфотворення. Поняття «маніпулювання» та рівні маніпулятивного впливу. Засоби, методи, прийоми маніпуляцій в політичній діяльності: психологічний аспект. Протидія маніпулятивному впливу в політиці. Феномен політичного міфу. Джерела політичного міфу. Процес конструювання та руйнації політичних міфів.</p> <p>Завдання на самостійну роботу:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати методи маніпулятивного впливу. 2. Охарактеризувати прийоми маніпулювання громадською думкою. 3. Визначити чинники, які дозволяють протидіяти маніпулятивному впливу. 4. Охарактеризувати основні політичні міфи українського суспільства. 5. Визначити, які фактори сприяють руйнації політичних міфів. 6. Проаналізувати, які фактори сприяють стійкості політичних міфів.

Семінарські (практичні) заняття

Основні завдання циклу семінарських занять: сформулювати у здобувачів вищої освіти: розуміння теоретичного матеріалу; вміння формувати самостійні судження, відстоювати власні погляди, аргументуючи їх на основі наукових фактів; уміння та навички самостійної роботи з підготовки до безпосередньої участі в семінарі-обговоренні.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, питання для поточного контролю та завдання на СРС)
1	<p>Семінар 1. Психологічний вимір політичної влади</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічний вимір політичної влади. 2. Джерела та види влади. 3. Психологічні ознаки легітимізації влади. 4. Харизма особистості як чинник легітимізації влади. 5. Основні мотиви здобуття та утримання влади суб'єктами. 6. Психологічні характеристики основних форм прояву політичної влади. <p>Завдання на самостійну роботу:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати концепції влади.

	2. Охарактеризувати психологічні джерела політичної влади. 3. Назвати ознаки легітимності влади. 4. Проаналізувати психологічний портрет політичної влади в Україні. 5. Розкрити основні мотиви досягнення політичної влади.
2	<p>Семінар 2. Психологічний вимір маніпулятивного політичного впливу та міфотворення.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка політичного маніпулювання. 2. Психологічні методи та прийоми політичного маніпулятивного впливу. 3. Основні технології, які застосовуються в політичному маніпулюванні. 4. Чинники запобігання маніпулятивному впливу. 5. Роль політичних міфів в формуванні свідомості мас. 6. Механізми створення та знищення політичних міфів. 7. Роль національного менталітету в створенні політичних міфів. <p>Завдання на самостійну роботу:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дати характеристику особистості маніпулятора. 2. Проаналізувати методи маніпулятивного впливу. 3. Охарактеризувати прийоми маніпулювання громадською думкою. 4. Визначити чинники, які дозволяють протидіяти маніпулятивному впливу. 5. Охарактеризувати основні політичні міфи українського суспільства. 6. Визначити, які фактори сприяють руйнації політичних міфів. 7. Проаналізувати, які фактори сприяють стійкості політичних міфів.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Здобувачі вищої освіти самостійно опрацьовують питання за всіма темами в теоретичному або практичному аспекті

Самостійна робота з навчальної дисципліни «Політична психологія» включає: поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; підготовка та репрезентація доповідей за запропонованими темами.

У процесі самостійної роботи здобувачі вищої освіти мають оволодіти вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;
- самостійної роботи з навчальною, навчально-методичною, науковою, науковопопулярною літературою;
- конспектування літературних джерел;
- робота з довідковою літературою;
- ефективного планування своєї роботи, дотримання дедлайнів та самомотивації до навчання;
- чіткого і структурованого викладу власних думок під час семінарів;
- критичної оцінки своїх досягнень в навчальній діяльності.

Види самостійної роботи здобувача освіти :

- підготовка до аудиторних занять - 38 годин;
 - самостійне опрацювання тем – 46 годин;
 - підготовка до домашньої контрольної роботи – 20 годин;
 - підготовка до заліку – 6 годин.
- Загалом – 110 годин.

Тема 2. Психологічні аспекти політичної влади.

Психологія влади: генезис та основні прояви. Джерела влади. Види влади. Психологічний вимір політико – владних відносин. Форми вияву політичної влади: сила, переконання, повноваження, примус, маніпуляція, авторитет тощо. Легітимізація влади: психологічні ознаки. Рівні легітимізації влади. Харизма у структурі ресурсів легітимізації влади. Психолого-політичні чинники індивідуального сприйняття політичної влади. Психологія відносин «панування-підпорядкування». Мотиви здобуття та утримання влади.

Тема 4. Особистість в політиці

Політична соціалізація як соціально-психологічний феномен. Сучасні теорії політичної соціалізації особистості. Етапи політичної соціалізації. Чинники політичної соціалізації. Агенти політичної соціалізації. Психологічні механізми політичної соціалізації. Психологічні особливості політичної орієнтації особи. Феномен політичної активності. Політична поведінка та участь: психологічні особливості та основні типи. Девіантні та деліквентні різновиди поведінки в сфері політики. Політична участь та позиція громадянина.

Тема 5. Політичне лідерство як психологічний феномен

Явище лідерства в політичній психології. Вітчизняні та зарубіжні концепції політичного лідерства. Типології лідерства. Політико-психологічний портрет лідера. Якості політичного лідера та їх психологічне дослідження. «Я»-концепція політичного лідерства. Структура Я-образу. Потреби та мотиви лідерів, які впливають на політичну поведінку: потреба влади, потреба у контролі над подіями і людьми, потреба у досягненні, потреба у афіліації. Основні типи прагнень, які визначають політичну поведінку лідера. Поняття політичної еліти. Особливості взаємодії лідера і групи.

Тема 6. Маси і спільноти в політиці.

Маси як об'єкт соціально-психологічного пізнання. Об'єктивні й суб'єктивні чинники утворення масових стихійних спільнот. Види масових спільнот. Психологічні особливості натовпу як соціально-психологічний феномен. Специфіка формування натовпу. Види натовпу. Психологічні особливості поведінки особи під впливом натовпу. Соціально-психологічними механізмами впливу людей один на одного у масових групах. Паніка як різновид поведінки в натовпі. Фактори, які провокують паніку. Психологічні аспекти запобігання панічних станів в натовпі.

Тема 7. Психологія політичного конфлікту

Специфіка політичного конфлікту як соціально-психологічного феномену. Види політичних конфліктів. Особливості конфліктної взаємодії суб'єктів політичних відносин. Профілактика та попередження політичних конфліктів. Врегулювання політичних конфліктів. Політична криза. Психологічне насильство: поняття, джерела та прояви. Соціокультурні та психологічні причини політичного насильства. Способи зменшення політичного насильства.

Тема 8. Психологія політичної діяльності

Політична діяльність як соціально-психологічний феномен. Сутність, принципи та закономірності політично діяльності. Особливості політичної участі та поведінки. Психологічні прийоми в політичній діяльності. Мотивація політичної діяльності. Психологічні аспекти електоральної поведінки. Політичний піар як складова політичної діяльності. Оптимізація політичної діяльності. Політичний імідж: специфіка, компоненти. Формування політичного іміджу. Роль реклами та PR-технологій у створенні іміджу політика.

Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

При викладанні дисципліни семестровий рейтинг здобувача вищої освіти формують: робота на семінарах, вчасна здача відповідей на завдання домашньої контрольної роботи. Штрафних балів з дисципліни не передбачається.

Відвідуваність і виконання завдань

Відвідування лекційних занять не оцінюється але є бажаним, оскільки навчальний матеріал викладається в доступній формі та є можливість обговорення дискусійних питань та уточнення незрозумілих моментів. Для здобувачів вищої освіти, які бажають продемонструвати відмінні результати навчання, активна робота на лекційних заняттях вкрай необхідна. Однак відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно.

Активна участь здобувача вищої освіти на семінарському занятті є обов'язковою. У разі пропуску семінарського заняття обов'язково повинні бути вивчені теми, а також виконані всі завдання. Контроль знань (розуміння) здобувачем вищої освіти пропущених тем (виконання завдань) відбуватиметься під час спілкування з викладачем за графіком консультацій, доступним на сайті кафедри психології і педагогіки. Здобувач вищої освіти, який виконає відповідні завдання (відповідь на питання) отримуватиме відповідні бали до рейтингу залежно від якості відповідей (виконання завдання).

Тема і завдання для семінарського заняття передбачені робочою програмою дисципліни, доступною з особистого кабінету здобувача вищої освіти в системі «Кампус» або на сайті кафедри психології і педагогіки.

Форми роботи

Лекції, семінарське заняття. Тематика лекцій висвітлена у робочій програмі (силабусі) дисципліни. Вітаються питання від здобувача вищої освіти до викладача під час лекції. Допускається діалог між здобувачами вищої освіти і викладачем на лекції.

На семінарському занятті здобувачі вищої освіти демонструють засвоєння, узагальнення та систематизацію знань з історії психології.

Політика університету

Академічна доброчесність

Основні види академічної відповідальності встановлені Законом України «Про освіту». Згідно із частиною 6 статті 42 до основних видів академічної відповідальності здобувачів освіти належать: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати за навчання.

Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності містять такі регламентуючі документи КПІ ім. Ігоря Сікорського, оприлюднені на сайті Університету: Кодекс честі КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://kpi.ua/files/honorcode.pdf>, Положення про систему запобігання академічному плагіату https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pologen_pro_plagiat.pdf, а також нормативно-правові документи, офіційні рекомендації, накази та розпорядження, соціологічні дослідження КПІ ім. Ігоря Сікорського, методичні матеріали, освітні курси <https://kpi.ua/academic-integrity>

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки здобувачів вищої освіти і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

7. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: опитування за темою заняття, домашня контрольна робота.

Семестровий контроль: залік

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни складається з балів, що отримуються за:

- 1) відповіді та доповнення відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії на семінарському занятті;
- 2) виконання домашньої контрольної роботи.

Деталізовані критерії оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти визначені у положенні про PCO з дисципліни та представлені у Додатку 1.

Викладач оцінює роботу здобувача вищої освіти на семінарському занятті.

Здобувач вищої освіти може оскаржити оцінку викладача, подавши відповідну скаргу викладачу не пізніше наступного дня після ознайомлення здобувачем вищої освіти з виставленою викладачем оцінкою. Скарга розглядатиметься за процедурами, встановленими університетом.

Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації здобувачам вищої освіти

Працюючи на лекції, здобувачу вищої освіти варто конспектувати основні поняття, ознаки, класифікації, визначення, про які розповідатиме викладач. Якщо здобувач вищої освіти буде уважно слухати, фіксувати відповідний матеріал, потім прочитає цей текст, застосує його при підготовці до семінарського заняття. Якщо після цього здобувач вищої освіти презентує свою обґрунтовану позицію (думку), критично оцінить позиції (думки) інших здобувачів вищої освіти, ставитиме питання викладачу та здобувачам вищої освіти – обсяг засвоєного ним навчального матеріалу і глибина його розуміння збільшуватиметься в рази.

Готуючись до семінарського заняття, здобувач вищої освіти повинні обов'язково опрацювати лекційний матеріал певної теми, бажано ознайомитись з додатковою навчальною літературою. При виникненні питань, виявленні незрозумілих положень необхідно обов'язково обговорити їх з викладачем. На семінарському занятті навіть добре підготовлений здобувач вищої освіти не повинен залишатись пасивним спостерігачем, а активно включатись у обговорення питання. Якщо ж здобувач вищої освіти не ознайомився з навчальним матеріалом, йому варто уважніше слухати виступаючих, і завдяки отриманій інформації намагатись компенсувати недоліки підготовки до заняття. Не слід відмовлятися від відповіді на питання викладача. Навіть якщо здобувач вищої освіти не знає відповіді, доцільно спробувати відповісти, висловити свою думку, виходячи з власних знань, досвіду, логіки запитання тощо. Однак, варто пам'ятати, що незнання матеріалу дисципліни є суттєвим недоліком роботи здобувача вищої освіти і буде негативно впливати на його загальний рейтинг. Відповідальне ставлення до підготовки на кожне семінарське заняття дає змогу не лише правильно засвоїти навчальний матеріал, але й зекономити зусилля при проходженні семестрового контролю.

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено викладачем кафедри психології і педагогіки, кандидатом політичних наук Оніпко Зоряною Сергіївною.

Ухвалено кафедрою психології та педагогіки (протокол № від)

Погоджено методичною комісією факультету соціології і права (протокол № від)

**Рейтингова система оцінювання результатів навчання
(для здобувачів вищої освіти заочної форми)**

Рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни «Політична психологія» складається з балів, що отримуються за:

- 1) відповіді та доповнення відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії на семінарському занятті;
- 2) виконання домашньої контрольної роботи.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

Робота на семінарському (практичному) занятті (максимальна кількість балів за один семінар – 10 балів)

активна участь у проведенні заняття; надання повної і аргументованої, логічно викладеної доповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших здобувачів освіти у процесі дискусії	8-10 балів
активна участь у проведенні заняття; надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	5-7 балів
надання відповідей з чисельними значними похибками або вирішення задачі з грубими помилками, вирішення задачі без обґрунтування	1-4 бали
відсутність відповіді, ухиляння від участі у семінарському занятті	0 балів

10 балів × 2 с.з. = 20 балів.

2 Виконання домашньої контрольної роботи (максимальна кількість балів складає 80 балів):

Домашня контрольна робота включає 4 питання, що є елементами кожного теоретичного розділу навчальної дисципліни. Виконання ДКР полягає в розгорнутій письмовій відповіді на кожне з 4 питань певного варіанту. Варіант ДКР надається викладачем на лекційному занятті або визначається рандомно.

Орієнтовний перелік питань до ДКР та вимоги до оформлення наведено у Додатку 2. Кожне питання ДКР оцінюється в 20 балів, таким чином максимальна оцінка за виконання ДКР складає 80 балів.

Критерії оцінювання кожного питання ДКР:

повна, аргументована, логічно викладена відповідь. Наведено приклади та обґрунтування (виконано правильно 100% завдання)	20 балів
правильна відповідь з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді (виконано правильно більше 60% завдання)	12-19 балів
відповідь з чисельними значними помилками, відповідь неповна, без обґрунтування або відсутність відповіді (виконано менше 60% завдання)	0 балів

Приклад варіанту ДКР:

Варіант 1

1. Визначте специфіку предмету політичної психології.
2. Проаналізуйте особливості формування політичної свідомості

3. Проаналізуйте образ ідеального політика в масовій свідомості українців.
4. Проаналізуйте прийоми маніпулювання громадською думкою.

Варіант 2

1. Розкрийте основні поняття та категорії політичної психології.
2. Розкрийте соціокультурні та психологічні причини політичного насильства.
3. Проаналізуйте психологічні чинники формування політичного іміджу.
4. Яку роль політичні міфи відіграють у формуванні масової свідомості?

Розрахунок шкали (R) рейтингу:

Сума вагових балів контрольних заходів протягом семестру складає:

$$RD = 20 + 80 = 100 \text{ балів.}$$

Здобувачі вищої освіти, які набрали протягом семестру **60 і більше балів** мають можливості:
 а) отримати залікову оцінку (залік) відповідно до набраного рейтингу (рейтингові бали переводяться до оцінки згідно із таблицею та заносяться до відомості семестрового контролю);

б) виконати залікову контрольну роботу з метою підвищення оцінки (при цьому попередній рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни скасовується і він отримує оцінку тільки за результатами залікової контрольної роботи).

Здобувачі вищої освіти, які набрали протягом семестру менше **60 балів, але виконали умови допуску**, виконують залікову контрольну роботу.

Залікова контрольна робота складається з 100 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни та виконується письмово.

Залікова контрольна робота проводиться за допомогою гугл-тестів, доступ до ЗКР надається здобувачам вищої освіти лише під час проведення заліку. Тривалість ЗКР – 90 хвилин. Залікова контрольна робота містить 100 тестових питань, кожне питання містить 3-4 варіанти відповіді, серед яких правильною є лише одна. Задача здобувача вищої освіти – уважно прочитати питання та варіанти відповідей, обрати один варіант відповіді (правильний на думку здобувача вищої освіти) та позначити його у будь-який зручний спосіб.

Максимальна кількість балів складає **100** (максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 1 бал):

повна, аргументована, логічно викладена відповідь. Наведено приклади та обґрунтування (виконано правильно 100% завдання)	20 балів
правильна відповідь з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді (виконано правильно більше 60% завдання)	12-19 балів
відповідь з чисельними значними помилками, відповідь неповна, без обґрунтування або відсутність відповіді (виконано менше 60% завдання)	0 балів

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Орієнтовні питання до залікової контрольної роботи

1. Визначте специфіку предмету політичної психології.
2. Охарактеризуйте методи політичної психології.
3. Назвіть основні функції політичної психології.
4. Розкрийте основні поняття та категорії політичної психології.
5. Визначте місце політичної психології в системі наук.
6. Охарактеризуйте ключові періоди становлення політичної психології як науки.
7. Розкрийте основні підходи до визначення поняття «політика».
8. Охарактеризуйте структуру та засоби політики.
9. Розкрийте соціально-психологічний характер політичних відносин.
10. Означте психологічні джерела влади.
11. Охарактеризуйте психологічні ознаки легітимності політичної влади.
12. Проаналізуйте роль харизми особистості в легітимізації влади.
13. Проаналізуйте основні мотиви здобуття та утримання влади.
14. Дайте психологічну характеристику основних форм прояву політичної влади.
15. Розкрийте специфіку, структуру та рівні політичної свідомості.
16. Визначте основні типи політичної свідомості.
17. Проаналізуйте особливості формування політичної свідомості.
18. Дайте характеристику поняттю «політичні цінності».
19. Означте специфіку понять «політичні установки» та «політичні стереотипи».
20. Розкрийте зміст поняття «політична ідеологія».
21. Охарактеризуйте сутність політичної культури.
22. Назвіть типи політичної культури.
23. Означте особливості політичної культури особистості, соціальної групи та суспільства.
24. Розкрийте зміст поняття «політична соціалізація».
25. Дайте характеристику етапам політичної соціалізації.
26. Означте соціально-психологічні механізми політичної соціалізації.
27. Визначити психологічні особливості політичної поведінки та участі.
28. Охарактеризувати психологічні чинники формування політичної позиції особистості.
29. Назвати особистісні мотиви участі в політиці.
30. Розкрийте сутність лідерства як явища.
31. Проаналізуйте основні психологічні чинники прагнення до отримання політичного лідерства.
32. Охарактеризуйте ціннісно-мотиваційну сферу лідера.
33. Означте специфіку взаємодії лідер-група.
34. Поясніть особливості формування, функціонування та зміни політичних еліт.
35. Розкрийте об'єктивні й суб'єктивні чинники утворення масових стихійних спільнот.
36. Проаналізуйте соціально-психологічні механізми впливу на людей у масових спільнотах.

37. Назвіть психологічні особливості натовпу.
38. Означте психологію поведінки людини в натовпі.
39. Дайте характеристику паніці як соціально-психологічному феномену.
40. Розкрийте роль лідера в управлінні натовпом.
41. Означте психологічні чинники формування громадської думки.
43. Проаналізуйте психологічну специфіку політичного конфлікту.
44. Дайте характеристику конфліктній взаємодії суб'єктів політичних відносин.
45. Означте особливості профілактики та попередження політичних конфліктів.
46. Назвіть шляхи врегулювання політичних конфліктів.
47. Проаналізуйте специфіку політичної кризи.
48. Визначте сутність феномену політичного насильства.
49. Розкрийте соціокультурні та психологічні причини політичного насильства.
50. Охарактеризуйте психологічні прийоми зменшення політичного насильства в суспільстві.
51. Означте об'єктивні та суб'єктивні чинники політичної діяльності.
52. Охарактеризуйте мотиви, що зумовлюють політичну діяльність.
53. Проаналізуйте психологічні аспекти електоральної поведінки.
54. Розкрийте специфіку психологічних прийомів в політичній діяльності.
55. Охарактеризуйте психологічний аспект політичної бездіяльності.
56. Розкрийте сутність іміджу особистості.
57. Означте специфіку політичного іміджу.
58. Проаналізуйте образ ідеального політика в масовій свідомості українців.
59. Проаналізуйте психологічні чинники формування політичного іміджу.
60. Назвіть компоненти політичного іміджу.
61. Дайте характеристику психологічному впливові політичної реклами на формування політичного іміджу.
62. Охарактеризуйте ознаки позитивного та негативного політичного іміджу.
63. Розкрийте роль PR-технологій у формуванні політичного іміджу.
64. Означте психологічний вимір чорного піару.
65. Поясніть, чому політичний імідж є відображенням потреб масової свідомості.
66. Проаналізуйте сутність, поняття та рівні маніпулятивного впливу на особистість.
67. Розкрийте специфіку політичного маніпулювання.
68. Охарактеризуйте маніпулювання в комунікативній сфері.
69. Дайте характеристику особистості маніпулятора.
70. Назвіть основні мотиви маніпуляторів.
71. Розкрийте основні технології, які застосовуються в політичному маніпулюванні.
72. Визначте, яким чином можна запобігти маніпулюванню в політичних відносинах.
73. Проаналізуйте прийоми маніпулювання громадською думкою.
74. Визначте специфіку політичного міфу та його джерела.
75. Яку роль політичні міфи відіграють у формуванні масової свідомості.
76. Назвіть психологічні чинники, які сприяють стійкості політичних міфів.
77. Означте психологічні фактори руйнації політичних міфів.
78. Назвіть основні політичні міфи, які панують в українському суспільстві.
79. Проаналізуйте роль національного менталітету в конструюванні політичних міфів.
80. Охарактеризуйте практичну цінність політичної психології як науки.

